METSÄPLUS

Esimerkki uudenlaisesta tuotantolaitoksesta on mäntyöljyä käyttävä UPM:n biodieseltehdas Lappeenrannassa. METSÄEKONOMISTI MATLEENA KNIIVILÄ, PTT

PTT:N TALOUSTUTKA

Uusi vuosi, uudet kojeet

Vuosi vaihtui, muuttuuko mikään suomalaisessa metsäteollisuudessa? Kuten ennen, paperikoneita suljetaan tänäkin vuonna. Niin tehtiin viime vuonna, sitä edellisenä ja lukemattomina aiempina vuosina. Nyt suljettavia suurempia paperikoneita on ainakin kolme.

Uutta on kuitenkin se, että yksi näistä koneista jatkaa muutostöiden jälkeen elämäänsä – nyt kartonkikoneena.

Tuo kone on Stora Enson Varkauden-tehtaan hienopaperikone ja sen uusi tuleminen kuvaa erinomaisesti metsäteollisuuden muutosta. Pakkauskartongin kysyntä vahvistuu ja paperin kysyntä pienenee. Vastaavan tapaisesta tuotantosuunnan muutoksesta ilmoitti joulukuussa myös Metsä Group, joka lopettaa Ruotsin Husumissa paperintuotannon ja siirtyy tehtaalla täysin kartonkien tekoon. Tuotantoa pyritään suuntaamaan kysynnän mukaan.

Kartongin kysyntää lisää esimerkiksi nettikaupan lisääntyminen. Myös tarve korvata öljyyn pohjautuvia tuotteita kuten muovia uusiutuvista luonnonvaroista valmistetuilla tuotteilla lisää puukuidusta valmistettujen pakkausmateriaalien kysyntää.

Uutta Suomessa tänä vuonna on sekin, että enää paperikoneiden lakkautukset eivät ole kaiken keskiössä. Nyt puhutaan myös uusista investoinneista: sellu- ja sahakapasiteetin laajentamisista, kartongista, Metsä Groupin mahdollisesta suurinvestoinnista Äänekoskelle ja metsäteollisuuden tuoterepertuaarin kasvamisesta.

Esimerkki uudenlaisesta tuotantolaitoksesta on mäntyöljyä käyttävä UPM:n Lappeenrannan biodieseltehdas, jonka kaupallinen tuotanto juuri käynnistyi. Uudenlaisten tuotteiden tuotantoa tulisi jossain vaiheessa myös Äänekosken uudelle sellutehtaalle, joka toteutuessaan käynnistyisi vuonna 2017.

Suomen metsäteollisuudessa muutos jatkuu tänäkin vuonna niin hyvässä kuin pahassa. Vielä ei vaikutus kokonaistuotantoon ole uuden osalta silmiinpistävä. Vaikka Varkauden kartonkikone käynnistynee tämän vuoden puolella samoin kuin osa sellukapasiteetin laajennuksista, täysimääräisinä näiden investointien vaikutukset näkyvät vasta ensi vuonna.

Muutos on kuitenkin meneillään – niin koneiden kuin kujeiden osalta.

MATLEENA KNIIVILÄ on PTT:n metsäekonomisti

matleena.kniivila@ptt.fi

Sahatavaran kysyntä ratkaisee puukauppavuoden jatkon

Puukauppa on käynnistynyt tänä vuonna viimevuotista vaisummin. Jatko on kiinni sahatavaran kysynnästä.

”Puukauppa hyytyi viime vuoden lopulla jonkin verran odotettua enemmän. Se ei kuitenkaan pysähtynyt täydellisesti”, kertoo tutkimuspäällikkö **Erno Järvinen** MTK:sta.

Järvinen odottaa, että puukauppa käy tänä vuonna viimevuotiseen tahtiin. Sellutehtaat syövät edelleen puuta täysillä, mutta sahatavaran kysyntä on epävarmalla pohjalla.

”Voi sanoa, että puukaupan vauhti on sahoista kiinni. Euron heikkeneminen parantaa sahojen tilannetta, mutta toisaalta myös kruunu ja rupla ovat heikentyneet”, pohtii Järvinen.

Talvileimikot huonosti kaupaksi

Metsäteollisuuden puuhuolto on kaikkineen tukevalla pohjalla. Lähes kaikkea puuta on tarjolla enemmän kuin teollisuus tarvitsee.

Ostomiehiä juoksuttaa vain koivutukki, jolla on nyt hyvä kysyntä.

”Erityisen vaikea on talviharvennusten tilanne. Niitä metsäyhtiöille jäi varastoon viime talvena. Uusia talviharvennuksia on siten hyvin vaikea saada kaupaksi.”

Kuitupuun menekki lisääntyy vasta, kun teollisuuden uudet investoinnit nostavat sen tarvetta. Toiseen suuntaan vaikuttaa paperin kysynnän laskun jatkuminen.

Yksi kysymysmerkki on puun tuonti. Jos rupla pysyy heikkona, kiusaus lisätä tuontia voi kasvaa.

Sahatavara vetää liikkeelle

Puukaupan määrä ja vauhti on perinteisesti ollut kiinni sahojen ostoista. Sahausta jarruttaa taantuma, joka on vähentänyt rakentamista Euroopassa.

Ruotsin sahat ovat pärjänneet kilpailussa hyvin halvan kruunun ansiosta. Samasta syystä venäläinen sahatavara on alkanut virrata Aasiaan heikon ruplan turvin.

”Sahatavaraa on kertynyt varastoihin. Suomalaissahat pitivät siksi pitkiä jouluseisokkeja. Alkuvuoden puukauppa on kiinni siitä, miten sahatavara alkaa käydä kaupaksi.”

Viime vuonna Metsäteollisuus ry:n jäsenet ostivat tukkeja 13,7 ja kuitupuuta 16,3 miljoonaa kuutiota.

Mäntytukin kantohinta pysyi edellisvuoden tasolla. Kuusitukin kantohinta laski yhden prosentin ja koivutukin nousi yhden prosentin. Kantohintojen muutokset kertovat puun kysynnästä, kuusesta oli ylitarjontaa, mikä painoi sen hintaa.

Joulukuussa sekä mänty- että kuusitukista maksettiin keskimäärin 54 euroa kuutiolta. Koivutukin keskihinta oli 42 euroa kuutiolta.

Mänty- ja koivukuitupuun keskikantohinta oli 16 euroa ja kuusikuidun 17 euroa kuutiolta. Kuitupuiden hinta vaihteli 12 ja 19 euron välillä.

Hankintakaupalla puuta ostettiin viime vuonna 5,8 miljoonaa kuutiota. Hankintapuun osuus nousi edellisen vuoden 15 prosentista 19 prosenttiin. Noin kolme neljäsosaa hankintakauppojen ostoista oli kuitupuuta.

JARMO PALOKALLIO

Puun hinnat 15.12.2014–11.1.2015

Lähde: Luonnonvarakeskus

Alue	Mäntytukki	Kuusitukki	Koivutukki	Mäntykuitu	Kuusikuitu	Koivukuitu
	Euroa/m³ (alv 0 %)					
Kantohinnat, päätehakkuut						
Etelä-Suomi	56,8 ↔	55,6 ↓	41,6 ↔	16,7 ↔	18,4 ↓	16,7 ↔
Keski-Suomi	57,3 ↔	55,3 ↓	42,9 ↔	17,5 ↑	18,4 ↓	18,1 ↑
Savo-Karjala	56,0 ↓	53,8 ↓	44,2 ↑	16,8 ↔	16,9 ↓	17,4 ↔
Kymi-Savo	57,3 ↓	55,6 ↔	45,5 ↓	17,3 ↑	18,1 ↔	17,7 ↑
Etelä-Pohjanmaa	56,9 ↓	54,9 ↓	–	18,3 ↑	18,2 ↔	18,0 ↔
Kainuu-Pohjanmaa	51,9 ↓	49,8 ↓	–	17,5 ↓	16,9 ↓	16,9 ↓
Lappi	47,2 ↓	47,0 ↓	0,0	17,9 ↑	–	17,3 ↑
Koko maa	**56,0 ↔**	**55,1 ↓**	**43,6 ↔**	**17,5 ↑**	**18,1 ↓**	**17,4 ↔**
Kantohinnat, harvennushakkuut paitsi ensiharvennukset						
Etelä-Suomi	49,1 ↓	48,8 ↓	–	14,6 ↔	15,0 ↓	14,2 ↓
Keski-Suomi	47,5 ↓	45,4 ↓	–	13,9 ↓	14,4 ↓	13,3 ↓
Savo-Karjala	45,9 ↓	45,1 ↓	–	14,1 ↓	14,0 ↓	14,1 ↓
Kymi-Savo	49,7 ↔	48,4 ↔	–	14,9 ↔	15,0 ↔	14,3 ↓
Etelä-Pohjanmaa	47,7 ↑	–	–	14,9 ↑	15,1 ↑	14,9 ↑
Kainuu-Pohjanmaa	44,4 ↓	–	0,0	12,5 ↓	12,5 ↓	12,9 ↑
Lappi	–	–	0,0	12,5 ↓	–	–
Koko maa	**47,5 ↓**	**47,0 ↓**	**36,9 ↓**	**14,1 ↓**	**14,6 ↓**	**13,9 ↔**
Hankintahinnat, kaikki hakkuut						
Etelä-Suomi	61,4 ↔	56,8 ↓	45,4 ↓	28,8 ↓	30,9 ↓	29,3 ↓
Keski-Suomi	57,4 ↔	55,6 ↓	46,4 ↔	29,1 ↔	30,1 ↑	29,9 ↔
Savo-Karjala	56,0 ↔	54,9 ↑	45,4 ↓	29,4 ↑	28,4 ↑	30,6 ↔
Kymi-Savo	55,1 ↓	54,4 ↓	47,0 ↓	27,9 ↓	27,7 ↓	28,8 ↓
Etelä-Pohjanmaa	53,6 ↓	50,9 ↓	–	27,5 ↓	28,1 ↓	27,9 ↓
Kainuu-Pohjanmaa	54,1 ↓	51,7 ↓	–	26,6 ↓	–	29,7 ↔
Lappi	53,0 ↓	–	0,0	27,2 ↔	–	29,2 ↑
Koko maa	**56,8 ↓**	**54,8 ↓**	**46,2 ↔**	**28,1 ↓**	**29,2 ↓**	**29,4 ↓**

Hintojen muutos jaksolta 15.9.–12.10.2014: ↑ = noussut ↓ = laskenut ↔ = pysynyt ennallaan (±1 %)

SAMI KARPPINEN

Metsä Groupin sopimusyrittäjä Mannila-Haapaniemi Oy:n hakkuukoneenkuljettaja Ari Kauppinen kaatoi linjan päälle kaareutuvia puita viime viikolla Pihtiputaalla.

Hakkuukoneet raivaavat lumisia sähkölinjoja

Useita viikkoja jatkuneet sähkökatkokset ovat kiusanneet sekä sähkönkäyttäjiä että sähköyhtiöitä. Runsaat lumisateet ja lämpötilan vaihtelut ovat painaneet lumisia puita linjojen päälle.

Pahimmin on kärsinyt Savon Voiman alue Pohjois-Savossa, missä ongelmia on ollut jo kolme viikkoa joulukuun 30. päivästä lähtien.

Kovimmilla pakkasilla ihmisiä on jouduttu evakuoimaan suojaan kylmistä ja pimeistä kodeistaan.

Viime perjantaina lumimyrräkkä katkoi sähköt reippaasti yli 10 000 taloudelta Suomessa.

Savon Voiman asiakkaista ilman sähköä oli lähes 8 000 taloutta.

Useita tuhansia sähköttömiä talouksia oli Elenian verkossa Keski-Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Katkoksia oli myös Pohjois-Karjalassa PKS Verkossa ja Carunan verkossa Lounais- ja Etelä-Suomessa.

Savon Voima arvioi, että sähköverkon ongelmat maksavat yhtiölle noin kymmenen miljoonaa euroa.

Parhaimmillaan Savon Voiman alueella on ilmassa ollut viisi helikopteria ja yli sata miestä etsimässä ja korjaamassa vikoja.

Metsä Group yhteistyössä

Viime viikolla Metsä Group lähetti parikymmentä sopimusyrittäjiensä hakkuukonetta raivaamaan lumen painamia puita pois sähkölinjojen päältä.

Metsä Groupilla on yhteistyösopimus usean sähköyhtiön kanssa.

Kun myrsky- tai lumituho iskee, sähköyhtiöt tilaavat Metsä Groupilta hakkuukoneen korjaaman puut pois.

Elenian verkostoasentaja Ari Mäntykenttä (vas.), hakkuukoneenkuljettaja Ari Kauppinen ja verkostoasentaja Tuomo Jussila suunnittelivat ongelmapuiden poistoa.

”Koneita on mennyt Elenian alueelle Keski-Suomeen ja Pohjois-Pohjanmaalle sekä Pohjois-Karjalan Sähkön alueelle”, Metsä Groupin tuotantopäällikkö **Pasi Arkko** kertoi.

Elenian käyttöpäällikön **Turo Ihosen** mukaan kokemukset hakkuukoneiden käytöstä ovat kannustavia.

”Tilanteessa, jossa sähkölinjoilla on pitkillä osuuksilla puita jopa sadoittain taipumassa johdoille, hakkuukoneet ovat näyttäneet tehonsa.”

> Koneita on mennyt Elenian alueelle Keski-Suomeen ja Pohjois-Pohjanmaalle sekä Pohjois-Karjalan Sähkön alueelle.«
>
> PASI ARKKO

Apua nopeasti ja turvallisesti

Arkko kehuu, että yhteistyösopimusten ansiosta sähköyhtiöt saavat nopeasti metsäammattilaiset apuun.

”Meillä on paikallistuntemusta metsistä ja tiestöstä, yrittäjät ja kuljettajat tuntevat maastot.”

Yhteistyöllä pyritään Arkon mukaan parantamaan myös työturvallisuutta. Sähköyhtiön omat työntekijät voivat moottorisahatyön sijaan keskittyä sähkölinjojen korjaamiseen

Hakkuukone ei väsy hangessa ja siinä on tehokkaat työvalot. Kuljettaja myös siirtää puut sivuun linjan alta, jolloin sähköyhtiön korjaajat pääsevät turvallisesti paikalle korjaustöihin.

Metsissä ja teiden varsilla kulkee paljon pienjännitelinjoja, jotka eivät yleensä näy peruskartoissa.

Sähköyhtiöt toimittavat Metsä Groupille tiedot sähkölinjoistaan ja ne viedään yhtiön karttajärjestelmiin. Tämä parantaa jatkossa työturvallisuutta. Myös työn tuottavuus paranee, kun sähkölinjat ovat valmiiksi kuljettajan tiedossa, Arkko sanoi.

JUHA KAIHLANEN

Kemeratuki loppui kesken

Kestävää metsätaloutta tuettiin liki 60 miljoonalla eurolla viime vuonna. Puuntuotannon tuki loppui kesken, mutta energiapuun korjuutukea jäi käyttämättä 16 miljoonaa euroa.

Metsäkeskus myönsi yksityisille metsänomistajille kestävän metsätalouden rahoitustukia eli kemeratukia 59 miljoonan euron verran viime vuonna. Rahat eivät riittäneet kaikkiin hankkeisiin, joten maksatuksia siirtyi tälle vuodelle 6,6 miljoonaa euroa.

Nuoren metsän hoitohankkeita jäi rahoittamatta 2,6 miljoonaa euroa. Tehtyä hoitotyötä siirtyi rahoitettavaksi tälle vuodelle noin 12 800 hehtaaria. Juurikäävän torjunnassa tukia jäi maksamatta 2,0 miljoonaa euroa ja tehtyä työtä rahoittamatta 30 000 hehtaaria.

Eniten kemerarahaa kului nuorten metsien hoitoon. Se imaisi lähes 40 prosenttia tukivaroista. Kunnostusojitus- ja metsätiehankkeiden tukeen käytettiin noin neljännes varoista. Energiapuun korjuun osuus oli hieman alle viidennes ja uudistamisen kymmenesosa.

Energiapuun korjuulle oli tukea varattu reilut 26 miljoonaa euroa. Siitä käytettiin vain 10,3 miljoonaa euroa. Tuen käyttö väheni edelliseen vuoteen verrattuna 1,6 miljoonaa euroa.

Energiapuun tukea oli hakemuksiin nähden eniten tarjolla kaakkoisessa ja itäisessä Suomessa. Tuettua energiapuuta korjattiin 1,5 miljoonaa kuutiota.

Tuen käyttämättömyys selittyy sillä, ettei kaavailtu pienpuun energiatuki ole toteutunut. Asian käsittely on juuttunut EU:hun.

JARMO PALOKALLIO

METSÄSTÄ LYHYESTI

Jyrki Kangas palaa tiedeuralle

Metsähallituksen entinen pääjohtaja, maatalous- ja metsätieteiden tohtori **Jyrki Kangas** nimitetään kutsumenettelyllä metsäbiotalouden professoriksi Itä-Suomen yliopistoon Joensuuhun. Asia varmistuu tiedekuntaneuvoston kokouksessa 20. tammikuuta.

Kangas on työskennellyt aiemmin professorina Metsäntutkimuslaitoksessa ja metsäyhtiö UPM:ssä. Hän erosi Metsähallituksen pääjohtajan paikalta viime keväänä yhtiöittämiseen liittyvien erimielisyyksien takia.

Koivupilke kannattaa kuoria

Tuohellisella koivulla sytytetystä pesästä aiheutuu hiukkaspäästöjä ja hajuhaittoja huomattavasti enemmän kuin, jos pesä sytytetään kuoritulla koivuklapilla. Asia käy ilmi VTT:n tutkimuksesta, josta kertoi Helsingin Sanomat.

Kuorettoman puun hiukkaspäästöt jäivät kahdeksasosaan kuorellisena poltettuun verrattuna. Häkäpäästöt jäivät puoleen. Kyse on sytytysvaiheesta. Kun pesä on kuuma, merkittävää eroa ei enää ole.

Metsähallitus keskeytti hakkuut

Metsähallitus on keskeyttänyt hakkuut vanhalla varuskunta-alueella Keuruun Rautovuorella kevään ajaksi. Hakkuutauon aikana metsähallitus neuvottelee alueen luontoarvoista luonnonsuojelijoiden kanssa.

Jatkosta päätetään sen jälkeen, kun alueen luontoarvot on ensi kesänä tarkastettu, Metsähallitus tiedotti lauantaina.

Luonnonsuojelijat osoittivat alueella mieltään hakkuita vastaan viime viikolla.

Asunta jatkaa Metsäliiton johdossa

Osuuskunta Metsäliiton hallituksen puheenjohtajana jatkaa metsänhoitaja **Martti Asunta**. Hän on ollut hallituksen jäsen vuodesta 2005 ja hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2008.

Hallituksen varapuheenjohtajana toimii pääjohtaja **Kari Jordan**.

Metsäliiton tarkastusvaliokuntaan valittiin **Arto Hiltunen**, **Mikael Silvennoinen** ja **Martti Asunta**.

Palkitsemisvaliokunnan muodostavat **Martti Asunta**, **Arto Hiltunen** ja **Antti Tukeva**.

OIKAISU

Juurisienitutkimus tähtää väitökseen

Juurisienitutkimusta koskeva juttu (MT 12.1.) oli virheellisesti varustettu väitös-vinjetillä. Tutkimus on vasta osa filosofian maisteri **Karoliina Huuskon** väitöskirjaan tähtäävää työtä. Huusko tutkii puiden juurisieniyhteisöjä, ei metsäenergian ympäristövaikutuksia.

MT